

BUITEN

27^E JAARGANG N^O. 18

ZATERDAG 6 MEI 1933

LENTE AAN HET VIERWALDSTÄTTERMEER

Redactie: Mr. P. J. A. BOOT

INHOUD

LENTE AAN HET VIERWALDSTÄTTERMEER (ILL.) . . .	BLZ. 211
DE VOLMAAKTE PIRAAT, DOOR F. G. MEDER . . .	BLZ. 212—213
STALLUCHT, DOOR TRIXIE	BLZ. 213
RANDOM DE PRIMAVERA (GEÏLL.), DOOR L.S. . . .	BLZ. 213, 221—222
ROTS- EN MUURTUINTJES (GEÏLL.), DOOR JOHN BERGMANS	BLZ. 214—217
HET OUDE MONTMARTRE (GEÏLL.), DOOR H. VAN LOON	BLZ. 217—219
DE RANSUIL UIT HET STEKKENVELD (GEÏLL.), DOOR JAN P. STRIJBOS	BLZ. 220—222

Men gelieve alle stukken voor Redactie en Administratie bestemd te zenden naar **Rokin 74—76, Amsterdam**. Bijdragen dienen vergezeld te gaan van postzegels voor eventueele terugzending.

Overneming van den inhoud, ook bij gedeelten, verboden.

De volmaakte piraat

DOOR F. G. MEDER

WANNEER gij dezen titel ziet, lezer, denk dan niet daaronder een handleiding te vinden, welke evengoed tot opschrift zou kunnen hebben „Hoe word ik een Goed Zeeroover”, want daarin zoudt gij zeker teleurgesteld worden. Het is allermintst onze bedoeling U bij Uwe heroepskeuze te leiden, noch een misschien reeds uit prille jeugd stammende ambitie aan te wakkeren. Met het zeerooversberoep is het namelijk gesteld als met alle andere in dezen crisistijd: er is geen vraag naar sollicitanten. ☞ Zijt ge echter niet van Uw onwettig verlangen te genezen, wilt ge ten koste van alles piraat worden, tracht dan ook het voorbeeld, dat wij hieronder portretteeren, te evenaren. Wij zijn overtuigd, dat alle pogingen daartoe hopeloos zullen zijn. ☞ Maar, nietwaar, wanneer men iets doet, moet men het zoo goed mogelijk trachten te doen. En Edward Teach dééd het goed; men kan gerust zeggen, dat hij, als een geboren piraat, het „vak” perfectioneerde. ☞ De meest verwende lezer van zeerooversverhalen zou niet teleurgesteld het hoofd afwenden, wanneer hij Edward Teach in al zijn glorie mocht aanschouwen. De meest bloeddorstige schooljongen zou niet de minste fout kunnen vinden in de wijze, waarop Teach den idealen piratenkapitein speelde. ☞ Hij was een groote beer van een man met een heel langen en heel zwarten baard, welke tot vlak onder zijn oogen groeide en bijna zijn geheele gezicht bedekte. Een baard, die hem zijn permanenten bijnaam bezorgde: „Zwartbaard”. Om het effect ervan te verhoogen was hij gewoon dien hardos met lintjes tot smalle vlechtjes te breien, welke hij over zijn ooren hing. Wanneer hij in actie ging, droeg hij een bandelier met zes pistolen over den schouder en bevestigde hij in zijn hoed een aantal brandende houtjes, zoodat zijn wreede oogen zijn vijanden aanstaarden uit een wilde massa van haar en vuur. Zijn karakter was minstens zoo zwart als zijn baard, doch waarschijnlijk zwarter; hij kende genade noch trouw en bedreef in zijn korte loopbaan een aantal misdaden, welke in laagheid door niets geëvenaard worden. Hij genoot van alles, wat slecht was, oefende over elk schip onder zijn commando een terreur uit en voelde zich gestreeld, wanneer men hem den geïncarneerden duivel noemde. ☞ „Kom”, zei hij op een keer, toen hij weer eens wat meer dan gewoonlijk gedronken had, „laten we ereis een helletje voor ons zelf maken en zien hoe lang we het erin uithouden”. Met een paar van zijn kornuiten daalde hij in het ruim en sloot de luiken. Vervolgens vulde hij eenige potten met zwavel en stak die aan. Toen de anderen half gestikt om lucht smeekten, opende hij de luiken en liet hen gaan, vol vreugde over zijn superieure uithoudingsvermogen onder zulke werkelijk helsche omstandigheden. ☞ Op een avond zat hij in gezelschap van zijn luitenant, zijn stuurman en nog iemand in de kajuit te drinken, toen hij plotseling, zonder in eenig opzicht beleedigd te zijn, twee pistolen trok en onder de

tafel den haan van beide overhaalde. De vierde man, die blijkbaar op de hoogte was van de tafelmanieren van zijn kapitein, verliet de kajuit. Zwartbaard blies de kaars uit, kruiste zijn armen over elkaar en vuurde op de naast hem zittenden. Hij miste den stuurman, doch de luitenant werd in zijn knie geraakt, waardoor hij zijn verdere leven invalide bleef. De bemanning had later den euvelen moed hem te vragen, waarom hij dien streek uithaalde, waarop Teach vloekend antwoordde, dat zij zouden vergeten wie hij was, indien hij niet nu en dan er eens eentje doodschoot. ☞ Gevreesd en berucht van Boston tot Brazilië, haalde hij zijn meest onbeschaamde misdaden uit te Charleston, de hoofdstad van de Engelsche kolonie Carolina, waar hij vrienden vond in den gouverneur en diens secretaris. Niet alleen wist hij met hun hulp zoover te krijgen, dat enkele zijner zeerooverijen tot wettige daden gepromoveerd werden, doch bovendien zag hij kans den gouverneur te bewegen hem met een 16-jarig meisje te huwen, terwijl nog 12 andere Mevrouwen Teach in leven waren. Dit was zijn veertiende avontuur op echtelijk gebied. ☞ Gedurende een zijner vele drinkavonden vroeg men hem eens, of een van zijn vrouwen wist, waar hij zijn schatten verborgen had. Zwartbaard antwoordde: „Dat weten alleen ikzelf en de Duivel, en wie het langst leeft, krijgt alles”. ☞ Het is te begrijpen, dat een zoo volmaakte zeeschuimer als Teach alle boeven van de Amerikaansche kust aantrok, toen hij telkens met nieuwe „prijzen” Charleston binnenvoer. ☞ Tenslotte echter werd zijn vloot hem wat te groot en vooral het groote aantal mannen, dat bij buitverdeeling mee deed, bezorgde hem kopzorg. Hij besloot zich dus van het grootste gedeelte te ontdoen. Langs de kust liet hij op zekeren dag zijn schip opzettelijk vastloopen en seinde naar de andere om hulp. Hijzelf begaf zich in een bewapende sloep, waarin zich het meerendeel der veroverde schatten bevond en zorgde door order te geven, dat zij zich zoo dicht mogelijk bij het gestrande vaartuig moesten begeven, dat ook de andere schepen vastliepen. Daarna verwijderde hij zich met de sloep en liet de rest van zijn vloot en haar bemanning aan hun lot over. De menschen werden later, we kunnen wel zeggen „per ongeluk”, gered, doch Teach was van hen af. ☞ Niet lang na dezen schurkenstreek kwam voor Zwartbaard het onvermijdelijke einde. ☞ Den gouverneur van Carolina had hij tot diefstesmaat weten te maken, doch niet alle Gouverneurs behoorden tot dat soort, en toen dan ook in Virginia de kolonisten een deputie zonden aan den hunne met een klacht over 'Teach' wandaden, besloot deze onmiddellijk met behulp van de schepen der Koninklijke Marine, welke zich in zijn gebied bevonden, een straf-expeditie uit te rusten. ☞ Toen Teach op een goeden dag in November 1718 hiervan bericht kreeg, lag hij in Okerecock-baai met zijn sloep. Van de ontvangen waarschuwing trok hij zich blijkbaar niet veel aan, want des avonds hield hij een drinkgelag. Zijn boot lag boven een ondiepte, waar de oorlogsschepen zich niet konden wagen. Het kwam dan ook niet eerder tot een geregeld gevecht vóór van de marineschepen een gelijkwaardige sloep op hem afgezonden werd. Teach vluchtte niet, meenende misschien, dat hij met zijn kanonnen die boot, welke slechts kleine wapenen aan boord had, wel aan kon. Met theatraal gebaar dronk hij een glas sterken drank uit op den ondergang van zijn vijanden, zeggende: „Vervloekt zij mijn ziel, indien ik genade geef of vraag”. Zijn eerste salvo doodde twintig van zijn tegenstanders, doch de luitenant, die bevel over de marinesloep voerde, liet den moed daardoor niet zakken. Hij verzon integendeel een list. Zijn sloep had voldoende vaart om langsij van den zeeroover te komen, dus gaf hij zijn mannen order zich te verbergen, zoodat Zwartbaard aan dek van de naderende boot slechts den commandant en den roerganger zag. „Spring aan boord”, riep hij: „en snijdt ze aan stukken”. De ontvangst was echter heeter, dan hij verwacht had. Zwartbaard zelf kwam in tweegevecht met den marineluitenant. Eerst schoten beiden hun pistolen af en misten. Daarop begonnen zij met de sabel, waarbij de zeeroover in een oogenblik het wapen van den ander in tweeën sloeg. Gelukkigerwijs werd de luitenant op dat oogenblik door zijn mannen ontzet. Het gevecht duurde voort. Zwartbaard had nog 14 man, de luitenant der marine nog twaalf. Ondanks de wonden, welke hij reeds had ontvangen, bleef Teach woedend er op los hakken en schieten. Zoolang hij op de been bleef, was er geen kwestie van opgeven. ☞ Op vijftwintig plaatsen was hij geraakt en er zaten reeds vijf pistoolkogels in zijn lichaam. De strijd was ontaard in een bloedige slachtpartij, die echter plotseling

op dramatische wijze eindigde, toen Zwartbaard, voor het laatst zijn pistool opheffend, dood ineenzakte. De weerstand van zijn manschappen brak op hetzelfde oogenblik, dat zij hun aanvoerder verloren. Zij sprongen over boord en smeekten om genade, welke hun oogenblikkelijk geschonken werd. ☼ Ook de zeeroovers, welke zich nog aan boord van Zwartbaards schip bevonden, waren nu spoedig overmeesterd. Toen de overwinnaars in de kruitkamer doordrongen, vonden zij daar een neger met een brandende lont, die daar door Teach op post was gezet om het schip in de lucht te doen vliegen, wanneer het gevecht voor de zeeroovers verkeerd zou afloopen. Twee van zijn kameraden hadden hem echter verhinderd zijn opdracht uit te voeren. ☼ Zwartbaards hoofd werd aan de boegspriet van de overwinnende sloep bevestigd en bleef daar nog eenige dagen tot afschrikkend voorbeeld voor al zijn soortgenooten. ☼ Na zijn dood leefde Teach nagedachtenis nog lang voort in de verhalen, welke de zeeroovers elkaar vertelden. De vreemdste dezer geschiedenissen was wel die, welke verhaald werd door mannen, die met hem gevaren hadden, en waarin beweerd werd, dat op een der kruistochten van Zwartbaards schip zich een man aan boord bevond, die passagier noch zeeman, gevangene noch piraat was, dien niemand kende en wiens naam zeker niet op de monsterrol voorkwam. Verscheidene leden der bemanning hadden hem gezien, nu eens aan dek, dan weer beneden, totdat hij op een goeden dag voor altijd verdween. Voor dit mysterieuze geval hadden de bijgeloovige zeeroovers een heel eenvoudige uitlegging: die man was namelijk de Duivel, die zijn bondgenoot een bezoek bracht!

STALLUCHT

DOOR TRIXIE

HET is een stralende lentedag geweest, vol zonneshijn en blauwen hemel, vol bekoring van frisch jong groen, van eerste bescheiden kleine voorjaarsbloemen en van jubelende vogels. We hebben vanmorgen in de duinen de eerste viooltjes gevonden en den leeuwerik gehoord, die juichend en als dronken van blijdschap rondtuimelde, hoog in de heldere lucht, in het wijde blauw boven de Waalsdorpsche vlakke. We hebben een fazant gezien, die parmantig en zonder eenige vrees rondstapte over een klein grasveldje. Er was een grappig grijs konijn, dat wat rondscharrelde in de ruigte van een laag boschje en dat als een schichtige schaduw wegflitste op het lichte gerucht van onze stemmen. Het was alles volmaakt prettig en volmaakt goed en den heelen dag is er een blijde dankbaarheid in me geweest om het voorjaar, dat weer gekomen is en om de schoonheid van dezen wonderen dag. ☼ En meer nog dan anders zijn mijn gedachten telkens even gegaan naar mijn trouwen kameraad van al zoo vele zwerftochten. Ik verbeeld me graag, dat hij even goed als ik geniet van de warme zon op zijn huid, van het vriendelijke koeltje, dat langs zijn ooren strijkt, van groen en bloemen — al is het van het laatste dan misschien op een eenigszins andere manier dan ik, omdat hij die op zijn eigen wijze bekijkt. Meer met het oog op de eetbaarheid er van. Nu is het avond en het is koud geworden; zoo koud als het na een warmen voorjaarsdag kan zijn. Ik wil nog even naar den stal, hem nog even vertellen hoe goed het was vanmorgen, hem een versnapering brengen als „goedennacht”. Het is maar een stapje en 't is een goed besluit van den dag. ☼ Buiten hangt een fijne, koude nevel, de maan kruipt weg achter een dichten sluier. Op de plaats zijn de groote glazen deuren, waardoor overdag de paarden naar buiten komen, zorgvuldig gesloten. Ik trek een er van wat op een kier en wring me er door. Het is lekker warm in den stal en er hangt de wat zware, zoetige geur van hooi en haver en versch stroo en — van de paarden, die na het gedane dagwerk vredig en behaaglijk in hun vak staan. Een enkele is al gaan liggen, languit met alle vier de beenen recht uitgestrekt, maar de meeste staan nog, snuffelen in hun voerbak of daar misschien nog een korreltje haver vergeten is achtergebleven van het avondmaal of kauwen op wat stroo, dat ze uit hun leger getrokken hebben. ☼ Vlug ga ik langs hen heen, de dikke mat dempt mijn voetstappen en van het heele rijtje dat daar staat, is er niet een, die omkijkt. Heel achteraan staat m'n brave makker, Cyrano. Hij is daar indertijd neergezet omdat hij trapte en sloeg en immer wantrouwend met opgeheven hoof klaar stond voor wat er achter hem kwam. Daar in den hoek kon hij geen kwaad en hij heeft

daar zijn plaatsje gehouden, al is hij nu zoo braaf en mak als.... ja, waarmee zal ik hem vergelijken? Een lam is bij hem een woest en bijna verscheurend dier. ☼ De stalwacht zegt me goeieavond en nauwelijks heb ik zijn groet beantwoord en een opmerking gemaakt over het mooie weer, of er is getrappel van ongeduldige hoeven en een geschuifel, hier en daar en ginder. Een groote vos in een eigen box slaat met geweldig gebonk van zijn zware voorbenen tegen het beschoot, eerst het eene, dan het andere. Dat is zijn manier van goedenavond zeggen en om een worteltje bedelen. Snel, in het voorbijgaan, steek ik een dikken wortel tusschen de tralies door, dan is hij tenminste zoet. Anders blijft hij beuken tot ik bij hem kom. Drie anderen hinniken en draaien ongeduldig heen en weer. Maar ze moeten wachten. Al mijn attentie is nu voor Cyrano. Bij het eerste geluid van mijn stem heeft hij het mooie fijne hoofd met den koperkleurigen snoet omgedraaid en hij staat nu met groote verwachtende oogen te kijken, ziet me dichter en dichterbij komen, gaat uit eigen beweging al op zij om me door te laten. Waar zijn de dagen, dat een oude stalknecht me waarschuwde om toch „nooit en nooit bij dat paard in te loopen”, omdat hij sloeg en onbetrouwbaar was? En wat werd er van de vriendelijke voorspelling van een ander, dat hij me „vandaag of morgen nog eens zou doodtrappen en dat het dan te laat zou zijn?” ☼ Ik sta naast hem en streel zijn satijnigen neus. Hij duwt even zijn snoet tegen mijn wang en drukt dan dwingend het hoofd tegen mijn schouder. Waar zijn de worteltjes? ☼ Hij krijgt er een paar en dan sluit ik er een in de hand en houd hem mijn vuist onder den neus. Zijn zachte lippen bewegen snel en vluchtig over mijn vingers, zoeken naar een opening, die niet te vinden is, tasten langs mijn pols en vleien om nu de lekkernij toch te geven. Als hij ze verorberd heeft, valt er een portietje groen in zijn voerbak en terwijl hij eet loop ik weg. Een paar andere vrienden hebben recht op een kort bezoek, de forsche jonge bruine, die al ongeduldig staat te hinniken, de mooie roode vos, die een lief en smeekend gezicht boven het beschoot uitsteekt. Hij houdt als ik bij hem ben de groote sterke tanden vast opeengesloten, opdat hij je toch vooral geen pijn zal doen, zelfs niet bij ongeluk, en hij hapt met wijdopen lippen naar het lekkers, dat ik omhoog steek. Die lippen en de snelle manier waarmee hij ze beweegt doen even aan een slurf denken en lachend beloof ik hem, dat hij in een volgend bestaan vast wel olifant zal mogen worden, als hij braaf is. Hij antwoordt met een vriendelijk verzoek om een oogenblik bij hem te komen praten en ik kan er geen weerstand aan bieden. Zoo lief en zacht en onschuldig ziet hij er uit; toch is hij met al zijn vriendelijkheid laatst nog viermaal achter elkaar kaarsrecht omhoog gegaan; een uiting van misnoegen, waarvan me de strekking nog niet volkomen duidelijk is. Gelukkig doet hij dit met iedereen, anders zou ik me bepaald gegriefd voelen. ☼ Nu nog even naar den foyer, er is een avondles, misschien valt er iets te beleven. Bij de ramen een heel rijtje kijkers. Onbekende, vreemde gezichten en beneden, in de manege, een clubje beginnelingen. In het midden een van de instructeurs, die onverdrotten gilt: „Handen laag! Handen laag, zeg ik! En maak de teugels korter. U daar meneerrr . . . hoe heet u ook weer? handen laag, heb ik gezegd!” ☼ Thuis vind ik in mijn gemakkelijksten stoel een vriendin op me wachten. Ze wijst afkeurend naar een strootje op mijn mantelmouw en zegt misprijzend: „Verkleed je eerst. Je ruikt naar den stal!” En ik voel me als een klein kind, dat berispt wordt.

Rondom de „Primavera” 1933

WEEKEN, ja maanden van te voren zijn de kweekers al bezig geweest, hun inzendingen voor de Rotterdamsche tentoonstelling gereed te maken. In het Nenijsgebouw is koortsachtig gewerkt om alles op tijd gereed te hebben en al was het ons bij het ter perse gaan van dit nr. nog niet mogelijk, een overzicht van te krijgen van wat nu te zien is, wij waren in de gelegenheid althans iets van al het moois te kunnen bewonderen bij een der Haarlemsche inzenders. ☼ Op onze Primavera zijn Bladactussen te zien, Succulenten, Rozen, Hydrangea, Azalea mollis, geforceerde Blauwe Regen, Rhododendrons.... te veel om op te noemen. Rotstuinen en borders, perfect aangelegd, onderrichten den leek aanschouwelijk hoe het feitelijk behoort te zijn. Wat Boskoop, Aalsmeer en onze andere centra van boom-, bloem- en bollencultuur maar aan moois bezitten, is zooveel mogelijk ter tentoonstelling aanwezig. (Slot op bladz. 221)

BLOEIENDE ROTSTUIN IN ARTIS

ROTS- EN MUURTUINTJES

DOOR JOHN BERGMANS

IN Alpen, Pyreneeën, Himalaya en andere bergstreken zijn de tallooze mooie planten inheemsch, die tegenwoordig als „rotsplanten” bezig zijn zeer populair te worden. Aanvankelijk werden ze aangeschaft door de ervaren tuinliefhebbers, doch al spoedig bleek hoe gemakkelijk deze bergkinderen ook hier groeiden en door ieder met succes geplant en tot bloei gebracht konden worden. Men ervoer dat ze juist ook voor kleine tuinen zoo geschikt zijn, geen kostbare kassen of groote ruimten zijn noodig om van dit soort planten te genieten. Dit alles maakte dat de rotsplanten zich in korten tijd in onze hedendaagsche tuintjes en tuinen verbreidden. ☼ Rotsplanten groeien in hun vaderland in de bergen tusschen spleten, op hellingen of tegen loodrechte wanden. Ook vindt men ze op bijna kale, barre rotsen, hetzij in de felle zon of in de schaduw, dikwijls op zeer droge plaatsen en andere weer op vochtige plekken, langs beekjes, enz. De meeste staan op kalkrijke gronden, zijn dus kalklievend zooals de term hiervoor luidt, terwijl er ook enkele zijn die op granietrotsen voorkomen en humushoudende, kalkarme plaatsen verkiezen, dit zijn dan de zoogenaamde kalkschuwende soorten. Uit deze korte aanduidingen blijkt reeds dat er onder de rotsplanten een zeer groote verscheidenheid moet heerschen. Inderdaad is dit het geval, het aantal soorten, variëteiten en vormen is bijna overweldigend. Het voordeel hiervan is dat men nu, althans met kennis van zaken, steeds een ruime keus kan doen. Heeft men bijvoorbeeld zijn tuintje op drogen zandgrond, dan staat er een zeer groot aantal rotsplanten tot onze beschikking, die in 't wild op een dergelijke plaats voorkomen. Elders zal men voor een meer vochtige, laaggelegen tuin bij de vochtminnende soorten dienen te blijven. Zoo is er bijna voor elke gesteldheid en ligging, voorts rekening houdend met de beurs, wel wat te vinden dat er hoort en zich thuis voelt. Op zich zelf is dit reeds een zeer aantrekkelijke eigenschap van rotsplanten.

Dit uitzoeken intusschen is lang niet gemakkelijk, doch laat het u een troost zijn dat vele „vakmensen” hier soms niet eens mede vertrouwd zijn en er op dit gebied telkens groote fouten worden gemaakt. ☼ Het is onze bedoeling in enkele artikelen de amateurs in het tuinieren, plantenliefhebbers en -liefhebbers te helpen door in 't kort aanwijzingen en raad te geven en een aantal planten, zich leenend voor de verschillende doeleinden, op te noemen. Mocht men dan nog moeilijkheden tegenkomen, welnu ik ben gaarne bereid u verder te helpen. ☼ De naam „rotsplanten” omvat allerlei, het is meer een verzamelnaam. Men vindt hieronder namelijk niet alleen vaste planten, hoewel deze de meerderheid vormen, doch ook laagblijvende heestergewasjes en eenjarige planten. Ze stemmen echter alle hierin overeen, dat ze in 't wild, in welk werelddeel dan ook, in bergachtige streken voorkomen. Om planten met succes te kweken moeten we zorgen dat ze een groeiplaats krijgen, die zooveel mogelijk overeenkomt met de natuurlijke vindplaatsen. Voor zoover het nu rotsplanten betreft, wil dit niet zeggen dat we direct beginnen in den tuin een „Mont Blanc” te bouwen. Integendeel, onder het maken van een rotstuin moeten we verstaan: levensvoorwaarden scheppen, noodig om rotsplanten een volle ontwikkeling te helpen bereiken. Wanneer we hierover goed nadenken, zal blijken dat rotsen in den werkelijken zin van het woord hiertoe niet noodig zijn. Het maken van een goeden rotstuin is een prettig werkje, ook omdat men er later zoo veel genoeg van kan hebben. Zeer vele zoogenaamde rotstuintjes die we in stadstuinen en daarbuiten zien, soms nog aangelegd door „deskundigen”, zijn helaas slechts een karikatuur. Dit is ook, doch op andere wijze, meestal het geval met de rotstuintjes die we de laatste jaren op elke grootere bloementoonstelling zien. Allerlei klein goed dat op dat oogenblik bloeit, wordt in zoo'n rotsgroep dicht oopen samengeperst. Wel is het geheel vaak zeer deco-

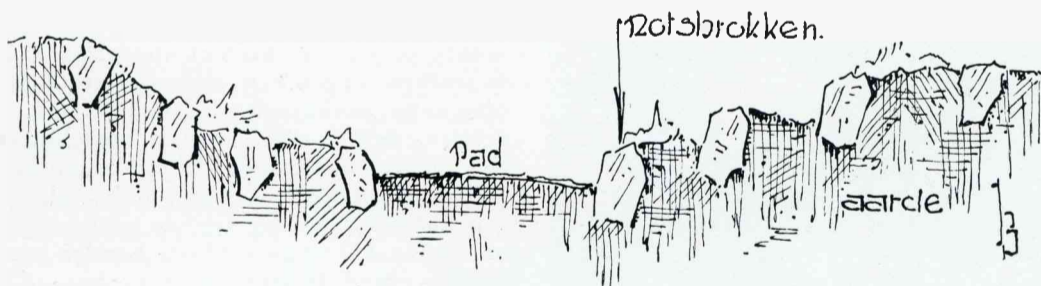
GROOTE ROTSTUIN, WAARIN ARABIS ALPINA IN 'T VOORJAAR WITTE BLOEMVELDEN VORMT

ratief en suggestief, maar tevens ligt het misleidend en doel-
loos in de groote zalen en verdient geen anderen naam dan een
decoratieve samenstelling van rotssteenen en diverse planten.
Toch zijn deze tentoonstellingsgroepen leerzaam en nuttig,
men kan er althans dikwijls vele soorten leeren kennen, en
in zooverre is het zeker toe te juichen. Het wakkert ook de
liefhebberij in 't algemeen wel aan. Past echter op dat ge-
deze groepeerings niet in uw eigen tuin gaat aanbrengen.
Dit zou op allerlei desillusies uitloopen en 't is jammer wan-
neer een aanvankelijk enthousiast bewonderaar na verschil-
lende teleurstellingen met deze liefhebberij zou ophouden. ☞ Is
men in de eerste plaats verzamelaar van planten, dan komt
de vorm van een
rotstuintje er vol-
gens dit standpunt
inderdaad minder
op aan, want hoofd-
zaak is dan om een
zoo groote verschei-
denheid van soor-
ten als maar moge-
lijk is te verzame-
len. Dit is zeer leer-
zaam en kan inte-
ressant zijn, maar

uit het oogpunt van schoonheid zullen dergelijke verzamel-
tuintjes meestal de kritiek niet kunnen doorstaan. Gelukkig
willen de meeste tuineigenaars wat anders, zij hebben ge-
woonlijk wel graag veel soorten, maar het onderdeel op zich
zelf moet hun wat zeggen en voorts behoort het één geheel
te vormen met de overige gedeelten van den tuin. Is deze
vrij groot dan zal dit het werk moeten zijn van een tuinkun-
stenaar of tuinarchitect(e), niet juist van iemand beladen met
diploma's en titels, maar van een mensch die behalve weten-
schappelijke kennis de scheppende gave bezit. In kleine tuintjes
kan men, als men er zelf oog voor heeft, al gauw heel wat
met eenige voorlichting, zorg en toewijding bereiken. Laat men
het aan de hand van deze aanwijzigingen in eigen omgeving
eens probeeren, wellicht zijn er onder u met sluimerende talen-
ten op dit gebied. ☞ Als ge plezier van uw rotspartij wilt
hebben, leg deze dan alleen op een zonnige plek aan. Deze
plaats wordt flink diep omgewerkt om alle harde, ondoor-

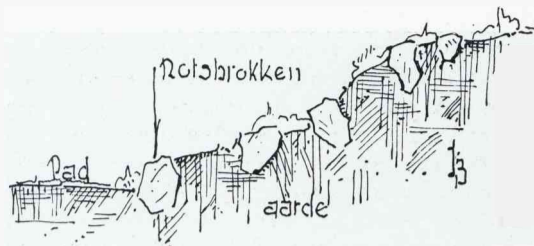
dringbare onderlagen te breken. Wordt deze bewerking ver-
geten of maar half uitgevoerd, dan wrekt zich dat later stel-
lig. Zit de grond vol puin en steengruis, breek dit alles op en
spit den grond zoo diep mogelijk om. Is de bodem gedeeltelijk
los, dan werkt men de steenpuin luchtig gestapeld er onder,
dan heeft men naderhand zeker een goede waterafvoer. Na-
tuurlijk worden dikke wortels van boomen en dergelijke zaken
verwijderd. Het spreekt vanzelf dat ge rotsplanten niet onder
boomen aanbrengt. ☞ We zijn nu genaderd tot den werke-
lijken aanleg. Welken vorm men aan zijn rotstuin zal geven
hangt van ieders persoonlijken smaak en ook van de bodemge-
steldheid af. Is de tuin aan den natten kant, dan zal men

boven de grondop-
pervlakte moeten
blijven en zorgen
dat bij regenweer,
vooral des winters,
het overtollige wa-
ter op de vlugste
manier van het ter-
rein verdwijnt, dus
goed draineeren is
hier een eerste eisch.
Is de ligging daar-
entegen droog, dan

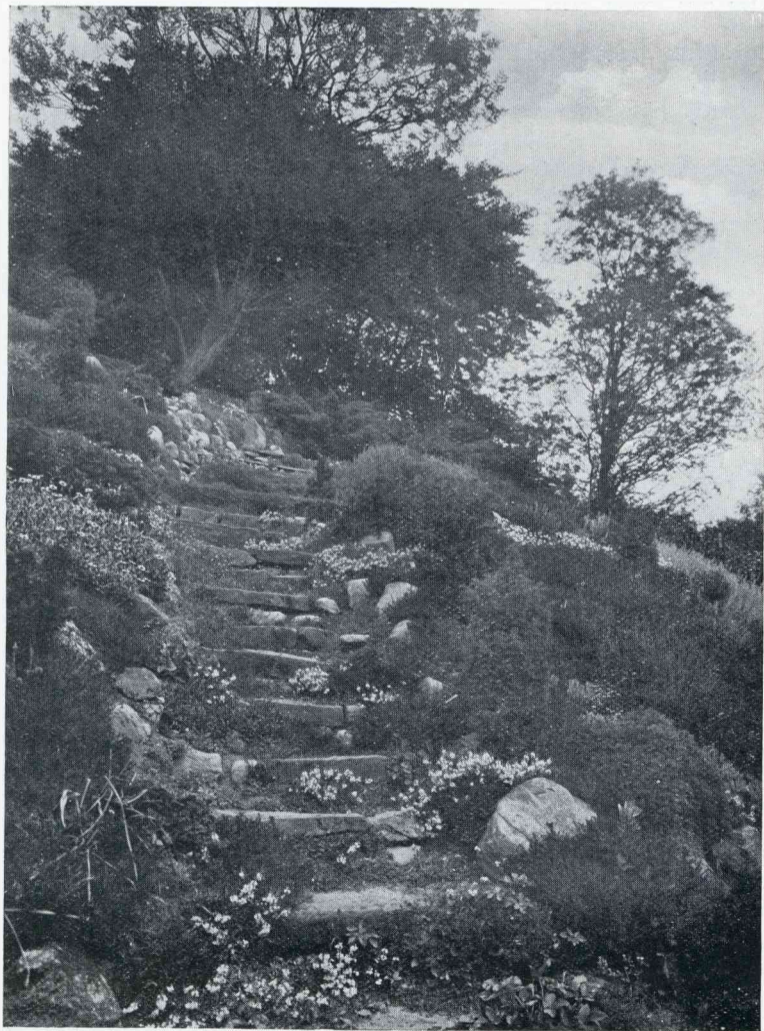
ROTSANLEG VOOR GROOTERE TUINEN

zijn de mogelijkheden grooter en behoeft men niet alleen bo-
ven de grondoppervlakte te blijven, doch kan door uitgraving
ook dieper gaan. Dezen uitgegraven grond hoopt men elders op
tot heuveltjes. We nemen aan dat in de meeste gevallen de
bodem vrij droog is. Heeft men een heel klein tuintje, laat
ons zeggen van enkele vierkante meters, dan is het zaak
zoo eenvoudig mogelijk te werk te gaan. Ik zou willen aan-
raden, maak dan op den zonnigsten kant een lichte helling,
waarop de rotssteenen ingegraven worden en zet hiertusschen
de planten. Is het tuintje wat grooter dan kan men bijvoor-
beeld heel goed een kronkelig pad ter breedte ongeveer van
een meter uitgraven, de verkregen aarde brengt men links
en rechts van dit pad aan, zoo dat een heuvelig terreintje
ontstaat. Hoe diep dit pad, hoe hoog de verheffingen worden,
hangt af van de voorstelling die men zich van den toekomstigen
aanleg gemaakt heeft. Maak vooral geen „bergen" en laat
het hoogste punt niet meer dan ongeveer 60 cM. bedragen,

HELLING IN KLEIN TUINTJE

dit is ruimschoots voldoende. Wanneer dan het terrein den gewenschten vorm heeft aangenomen, kan een aanvang worden gemaakt met het plaatsen der rotsblokken. ☒ Nog altijd zijn er menschen, geneigd om zich min of meer voor een koopje wat groote stukken steenpuin, sintels, verglaasde steenbrokken of iets dergelijks aan te schaffen. Helaas vindt men het materiaal soms nog mooi ook. Doch dit alles is onbruikbaar, hiermee kan geen mooi werk gemaakt worden. Koopt echte stukken natuursteen, ze zijn wel iets duurder, doch lang niet zoo duur als men gewoonlijk wel denkt en bovendien heeft men van dit goede materiaal niet veel noodig. Bij het hooren of lezen van den naam rotstuin mag men zich niet allereerst een voorstelling maken vooral van steenen, in de grilligste vormen verwerkt. Rijkbloeiende kleurige planten, ongedwongen tusschen en over de steenen kruipend, stralend in de zon, dat is het waaraan we denken als we over rotstuinen praten. Er moeten juist voldoende steenen zijn om alles goed vast te leggen. Kan men dit zelf niet voldoende beoordeelen, dan doet men verstandig zich aan het volgende te houden: gebruik zoo min mogelijk steen. Een rotspartij zal tenslotte eerder mooi zijn met te weinig dan met te veel steen. ☒ We zijn dus nu zoover dat we de rotsblokken gaan aanbrengen, voor minder ervarenen is het wel gemakkelijk om eerst alle steenen ongeveer op de hun toegedachte plaats te leggen. De mooiste steenen kunnen wel wat in het gezicht gebracht worden, want dit heeft later in den begroeiden rotstuin ook zijn waarde. Heeft men alles in hoofdzaak verdeeld dan worden de rotsblokken ingegraven. Dit wil zeggen men maakt een gat van die grootte, dat ongeveer de helft van elken steen in den grond komt te liggen. Vaak ziet men in rotstuintjes de steenen geheel boven den grond liggen, dit is echter verkeerd. De steenen moeten voor de helft ongeveer, iets achterover hellend, worden ingegraven en verder onder-

NATUURSTEENEN TRAP MET ROTSPANTEN-
BEGROEIING

ROTSTUIN MET WATERPARTIJ

ling zoo geplaatst, dat bij een hevige regenbui niet alle aarde van de hoogste gedeelten mee naar de lager gelegen punten stroomt. De steenen dienen dus tevens om de aarde op haar plaats te houden, ze moeten vooral goed vast liggen. Wanneer alle steenen zijn ingegraven, kijkt men rustig of hier of daar soms iets is dat verbeterd kan worden. Zoo bouwt men dan al wikkend en wegend, vaak met behulp van de huisgenooten, den eigen rotstuin. ☒ Waar men zoo al naar kijken moet? In de eerste plaats, of alle steenen goed vast liggen en er geen al te puntige gedeelten zijn, die scherp de lucht insteken, deze laatste moeten dan onverbiddelijk omgedraaid worden. Van de steenen mag alleen de vlakste kant boven de aarde te zien zijn. Verder is een punt van belang of de overgang van het overige tuingedeelte naar het eigenlijke rotstuintje goed verloopt. Men bereikt dit als regel het best door met enkele los verspreide rotsblokken te beginnen. Dan gaat men nog eens na of er wel voldoende ruimte voor de planten is opengelaten. De vakken tusschen de steenen mogen niet alle even groot zijn, er moeten groote zijn voor sterkgroeiende planten die veel ruimte noodig hebben, deze komen zooveel mogelijk onderaan. Bovenaan laat men in hoofdzaak kleinere ruimten open waar de kleinblijvende rotspanten een plekje zullen vinden. Ten slotte kan het soms noodig zijn de grondsoort wat te verbeteren. In den regel kunt ge u 't beste houden aan den in uw tuin aanwezigen grond. Is deze echter erg veen- of kleiachtig, dan wordt hij verbeterd door er een flinke hoeveelheid zand doorheen te werken. Arme zandgronden kan men natuurlijk wat beter maken door goeden tuingrond aan te brengen. Bemesten doet men liever niet. Ze mogen wel oogenschijnlijk in 't begin flink groeien, doch al gauw verliezen rotspanten er hun karakter door. Bij natte zomers slaat alles eerder neer of hangt door elkaar, omdat door het snelle groeien de stengels en bladeren gerekt en slap zijn. Dergelijke planten hebben 's winters nog minder uithoudingsvermogen, vriezen gemakkelijk dood of gaan tot rotting over. Blijkt de grond zelfs voor deze planten

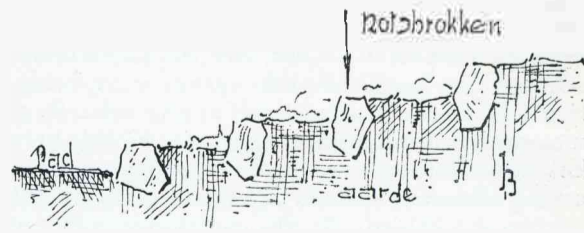
TERRASVORMIGE HELLING IN KLEIN
TUINTJE

Foto C. J. Steenbergh

MIDDENIN LEONTOPODIUM ALPINUM (EDELWEISZ); RECHTS SILENE ZAWADSKYI, LINKS CERASTIUM TOMENTOSUM (SNOW IN SUMMER)

werkelijk te arm, dan kan men altijd nog wat kunstmest toedienen. ☼ Wanneer nu op deze wijze alles in orde is gemaakt, kan met het planten begonnen worden. Men zorgt dat niet een sterkgroeijende soort een teedere onder de voet loopt. Op de hoogste en droogste gedeelten gebruikt men de hiervoor geschikte soorten. Voor de laagste plekje van den rotstuint, waar de grond altijd wat vochtiger is, kiest men weer andere rotsplanten. Op plaatsen die weinig zon ontvangen, zetten we soorten die dit juist verlangen. Zoo is er ook bij het aanleggen van een rotstuint van het begin tot het einde steeds een prettig zoeken en streven naar het juiste. ☼ In volgende artikelen zullen we het hebben over rotsborders, muurtuint, stapelmuurtjes, het gebruik van water en een aantal planten noemen voor dit alles geschikt. (Wordt vervolgd)

HET OUDE MONTMARTRE

DOOR H. VAN LOON

IN wat de beschaafde wereld heet zijn nog eenige plekken, waar de tijd gedurende eeuwen heeft stilgestaan. Iedere zwerver over den aardbol heeft er ontdekt en er gemijmerd: Meerburg aan het meer

van Konstantz, Dinan aan de Rance, Toledo... Noem u zelf maar op. Er zijn menschen die aan Venetië kostelijke en onuitwisbare herinneringen danken, anderen worden niet moe de oogen met den aanblik van een gracht van Delft of Amsterdam te vullen. Er zijn er ook, die meenen alleen te Veere of te Parijs te kunnen wonen. ☼ Het Veere in Parijs heet Montmartre, het oude wel te verstaan. Wie heeft er niet een bedevaart heen gedaan, wie bewonderde nooit het uitzicht over de stad van den top van de welbekende Butte, at niet in de open lucht op de Place du Tertre of schoof des avonds in het roovershol van vader Frédéric niet aan een van die lange tafels aan? ☼ Zoo uiteenloopende levenskringen naast en in elkaar te vinden is hier alleen mogelijk. Dat de villes tentaculaires tot voor kort landelijk gebleven dorpen omgrijpen en opslurpen zonder dat de kern van die plaatsen zelf noemenswaard geschonden wordt, komt meer voor. Zoo zit het haventje van Delfshaven, dat van Piet Hein, in de eenvormige straten van Rotterdam geklemd. Maar in Parijs zijn het twee werelden, die op elkander stooten. ☼ Het kan niemand verbazen, dat de groeiende stad en de ruimte-honger voor het neerzetten van nog meer kazernewoningen het hooge dorp al nader en nader als de jager het kostbare wild besluipt. Aan alle kanten stijgen de woonmachines als gepleisterde graven tegen de grillige hellingen op. En waar deze te steil zijn, naar het zuiden en zuid-oosten, is een monumentale trap van breede bordessen en verdiepingsgewijze plantsoenen aangelegd met zigzaggende paden. ☼ We zijn er op historische bodem. De afleiding van den naam is onbekend, want als mons Mercuris, Martis of Martyrum wordt hij opgevat. De heuvel was aan Mercurius gewijd alvorens het tooneel, volgens de overlevering, van den marteldood van eenige vroege Christenen te worden. In den gallo-romeinschen tijd werd hij door villa's bekoond en wellicht droeg hij een tempel. In 1096 stichtten er monniken een abdij en deze machtige stichting bezat onder andere de groeven, die Parijs van de veertiende tot het midden van de negentiende eeuw van kalk voorzagen, In 1830 was het er nog volkomen landelijk. Alleen de top van den heuvel was bebouwd en tegen 1900 was het er nog heel schilderachtig. Nog niet eens

EEN OP GROOTE SCHAAL AANGELEGDE ROTSPARTIJ

stokoude Parijzenaars vertellen u van de wijngaarden die toen de flanken tooiden en Steinlen, die tot zijn dood en jaren lang een atelier bewoonde in de Rue Caulaincourt dicht bij het kerkhof, vertelde ervan hoe landelijk die straat nog was toen hij er kwam. ☞ In de geschiedenis van Frankrijk heeft de Butte een rol gespeeld. In 1589 beschoot Hendrik van Navarre van hier uit het door de mensen van de Ligue bezette Parijs en 30 Maart 1814 waren de bondgenooten onder Blücher, York en Langeron op het punt tot bestorming over te gaan toen het sluiten van den wapenstilstand bekend werd. En 18 Maart 1871 begon hier de Commune met het doden van de generaals Lecomte en Clément Thomas. Tot 1914 was achter de Sacré Coeur de muur nog te zien, waartegen ze doodgeschoten werden. ☞ Wie over het oude Montmartre spreekt, spreekt van de Sacré Coeur. Men weet, dat deze machtige basiliek in romaansch-byzantijnschen stijl na den oorlog van '70 uit vrijwillige bijdragen ontstaan is. Met den bouw waren ernstige moeilijkheden gemoeid. Hij begon in 1875 volgens ontwerpen van Abadie en werd in 1891 ten deele voor den eeredienst geopend. De eigenlijke wijding geschiedde in 1919 en nog is de kerk niet voltooid. Er wordt aldoor aan gewerkt en in een van de zijbeuken staat een van binnen verlichte maquette van wat er moet bijkomen. Ook deze aanvulling wil men uit vrijwillige bijdragen bekostigen, maar in dezen niet geheel voltooiden staat is ze alleen belangrijke be-

devaartplek. Het is er meestal vol met bezoekers en geloovigen en al kan niemand beweren, dat het een wonderwerk van bouwkunst is, ze beantwoordt in haar beheerschende positie, hoog trogende over Parijs en van verre zichtbaar, aan het oogmerk, dat bij den bouw voorzat. Uit de verte moet ze vooral gezien worden. Dan is ze, opeens hoog in het verschiet oprijzende, altijd een

verrassing, welk weer het ook zij, want deze witte koepels en torens baden veelal in een vreemden gloed, die ze van ivoor doet lijken. ☞ De basiliek heeft nieuw leven in het oude Montmartre gebracht. Ter zijde schuilt de St. Pierre, een van de oudste kerken van Parijs, want ze behoorde oorspronkelijk tot het in 1147 gewijde Benedictijnenklooster, maar is van 1901 tot 1907 gerestaureerd. De apsis bergt nog

twee oude zuilen en ernaast op het voormalige kerkhof is een kruisberg uit het vroegere klooster van den Mont Valerien. In tegenstelling met de Sacré Coeur, die zich van binnen in een boeiend clair-obscur hult, is de kleine, lage Sint Pieter licht. ☞ Tot zoo ver, wat het verleden van den heuvel aangaat.

Natuurlijk zijn er nog meer sporen van den ouden tijd. Hier is het huis, waar Berlioz enkele jaren woonde, die vervallen woning heet naar Mimi Pinson en de al genoemde herberg van Père Frédé, Lapin agile genoemd naar het door A. Gill geschilderde uithangbord, is op zich zelf een bezienswaardigheid. Want die dwerg met den baard van een stroomgod heeft heel wat beleefd. Er was een tijd, dat er groote kunstenaars, vooral schilders en dichters, kwamen. En gedurende den oorlog was de taveerne erg bij de Amerikaansche militairen in trek. Hij vertelt met voorliefde van den ouden tijd, van de menschen, die hij gekend heeft en die later wereldnaam kregen en wat een streken ze bij hem uithaalden en hoe ze de gekloofde, brokkelige wanden van zijn lokaal decoreerden. ☞ In die donkere ruimte met de door oranje kappen getemperde lampen en eenige beelden be-

proeven hij en zijn zoons de traditie van de klassieke cabaret te handhaven. Daar zitten de eenvoudige menschen uit de buurt en toeristen in aandacht te luisteren naar de liedjes, die deze en gene er zingende voordragen en wie herrie wil maken, heeft er niets te zoeken. Want de herbergier met zijn

helpers en het gros van zijn getrouwen laten niet met zich zelf noch de chansons spotten en u hoort er van Verlaine, Baudelaire en andere groote dichters. Natuurlijk wordt er ook wel pret gemaakt, maar de brommige oude heer heeft liever, dat tusschen de nummer-tjes de hond het hoogste woord neemt, want die moet op commando blaffen tot het brengen van stilte en het inleiden van

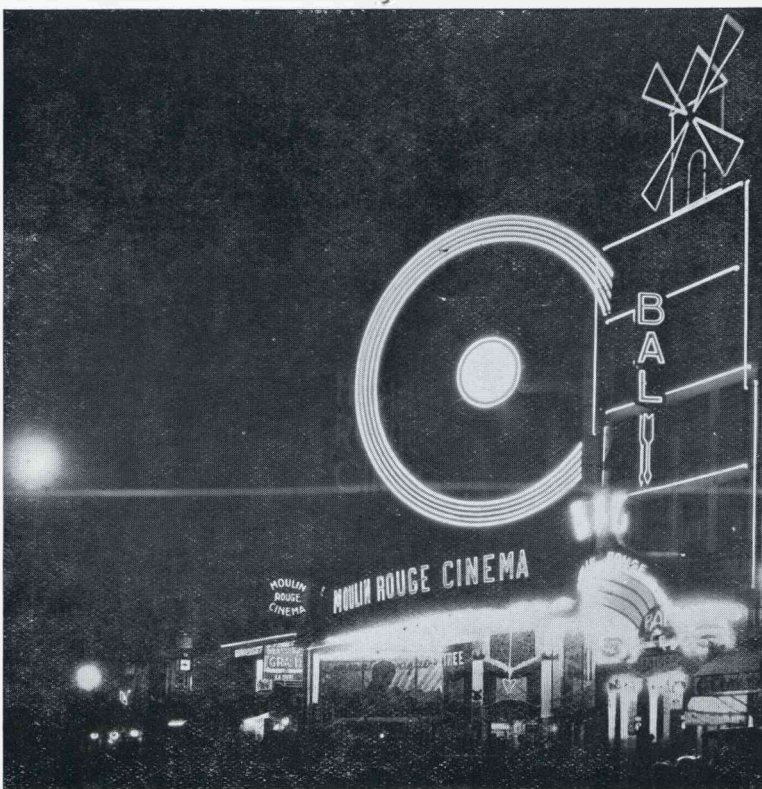

Foto v. Gelderen

HET OUDE MONTMARTRE. DE MOULIN ROUGE BIJ AVOND

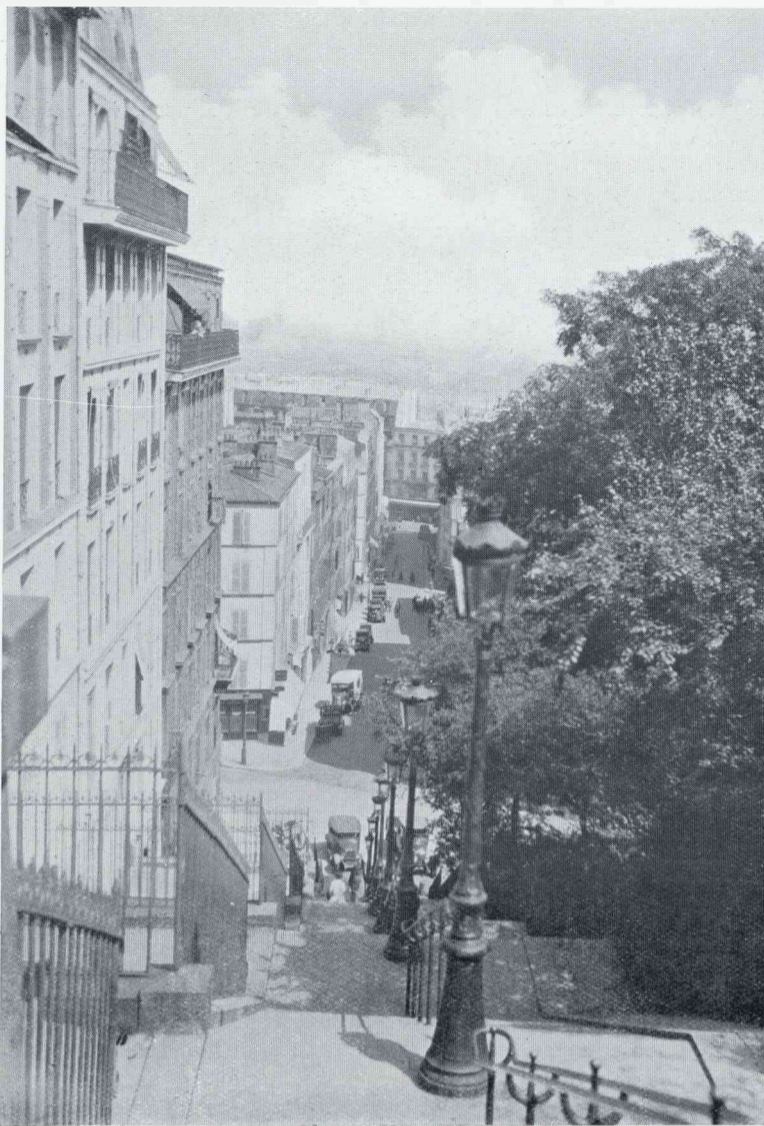
Foto v. Gelderen

HET CABARET MIMI PINSON OP MONTMARTRE (LINKS)

een nieuw reciet. Het gaat er ongedwongen toe en de gewone drank is er kersen op brandewijn. ☞ Van buiten ziet de Lapin agile er als een herberg uit een sprookje van Hauff uit, vooral op een winteravond, met de beschilderde of beplakte vensters en ervoor het wittig uitgeslagen, rustieke en totaal vermolmd hek. Het heele huisje trouwens is vermolmd en uitgezakt en dikwijls wordt bericht, dat het wordt

opgedoekt, maar zoo lang de oude leeft zal dat wel niet gebeuren en voor velen blijft het een pelgrimsoord. Want voor de moderne schilderkunst en letterkunde is het van beteekenis in zoo ver menschen als Picasso en Dorgelès, van Dongen, Carco, Mac Orlan en vele anderen er hun stamkroeg hadden. Maar ook voor wie geen bijzondere historische belangstelling heeft, is het goed drentelen in dit verwonderlijke dorp, waar het leven van de groote stad aan voorbijen omheenraast en waar de auto's thans in crisistijd gemakkelijk tegenop hollen. Vroeger, kort na den oorlog, waren de chauffeurs daartoe minder bereid. Maar u hebt zelfs geen taxi noch kabelspoor meer noodig om de Sacré Coeur te bereiken. Een motorbus voert er in de gemakkelijkste voorwaarden heen van den boulevard Rochechouart (Place d'Anvers) af. Voor de zolen is dit drentelen een twijfelachtig genot, want de keien liggen er als kinderhoofdjes en die enkele straatjes zijn zoo nauw, dat u geducht moet uitkijken, want het kan er druk zijn. Een bord houdt den bestuurders voor op de kleine Poulbots te letten. Dat zijn de boefjes, de kleine schooiers en de haviken van de Butte, door Poulbot een eindeloos aantal keien in prent gebracht. En het is volstrekt niet gezegd, dat u er op de uren van het meeste bezoek moet komen. In de zonnige ochtenduren is het doler

sensatiezucht van vreemdelingen werd, dat Amerikanen en anderen er luidruchtig den boel op stelten zetten, dat het met andere woorden een openluchtmuseum is, het is me bekend. Maar hoe bekoorlijk rijzen die boomtoefen over het roestige raster van hekken en muren, wat schots en scheef staan er die vervallen gevels, de straatjes kronkelen even wild als waterloopen, de muren zijn gekorven als de gezichten uit een besjeshuis en dan die beloken rommelwinkeltjes en de laatste molens en de steile trappen, die naast de monumentale naar omlaag voeren; wat een genot. Bevalt dit alles u niet, ga dan naar beneden aan den buiten-boulevard naar de Moulin Rouge. U vindt hem makkelijk genoeg met zijn molen en 's avonds zijn fantastische illuminatie. Een variété is er al lang niet meer, maar het bal bleef en de andere zaal werd een bioscoop.

OP DE HELLING VAN DE BUTTE

er een genot. Koester u op een beschutte plek, bij Frédéric of waar ook en volg het spinnende doen van een loome poes of de stille bedrijvigheid van de huishoudsters uit de buurt, die, de boodschappenmand aan den arm, hier en daar op de stoep gezelen. De bekoring van deze weinige vierkante meters is, dat ze nog in wording zijn alsof de aarde er nog niet gestold is. Overal elders is ze afgepast en bijgeharkt en toegegrendeld. Als een eigenzinnig spel, een versleten fantasie ligt er dit dorpje. Dat het een speculatie op de

Foto v. Gelderen

DE PLACE DU TERTRE OP MONTMARTRE MET OVERAL MUZIEK, ZANG EN DANS

diep beleedigd. Terstond schreef hij het volgende bezwaarschrift aan de groote blanke koningin: „Waarde zuster Koningin Victoria! Bij Uw bevel, dat ik mijn land verlaten moet, moet ik mij neerleggen. Maar gij hebt ook bevolen, dat ik slechts vijf vrouwen meenemen mag. Ik acht het een koning onwaardig niet meer dan vijf vrouwen te hebben en verzoek U, mij er minstens twaalf toe te staan. Hoe zoudt gij er over denken, indien gij slechts vijf mannen in Uw harem hadt?”

De koningin ging op deze argumentatie niet nader in, maar stond het verzoek toe.

DE RANSUIL UIT HET STEKKENVELD

DOOR JAN P. STRIJBOS

DEN geheelen middag had ik door het Vogelenveld gezworven. Zoo zonder een bepaald doel was ik al die vlakten en veldjes doorgekuierd, de berkenboschjes in en uit, had ik gesnuffeld in de diepe duinpannetjes, geworsteld met de ruige en warrige bastions van manshooge duindoorns en kruipwilgen. De grove pijnen had ik geïnspecteerd, getuurd in hun donkere kruinen, in de hoop dat ik mijn eersten ransuil van het jaar zou ontdekken. Heerlijk lui had ik gelegen op een zonnige helling, kijkende naar de spannetjes kieviten. Maar ofschoon we al April schreven, vlotte het niet erg met die kuifdragers. Geen enkel eitje mocht ik vinden, telkens was het mis. Maar voor die kieften moet je vroeger opstaan, dan dien je voor dag en dauw in het veld te wezen, want later op den dag zijn de eierrapers je voor geweest en zijn al de vogels van hun plaats en dan kun je geen peil meer trekken op hun gedragingen en bewegingen. En daar de koddebeiers elken morgen bij het grauwen van den dag deze route nemen, visch je zoo midden op den dag stellig achter het net, want deze geboren duintrappers en eierzokers loopen geen enkel nest met spikkelschalen voorbij en vóór 28 April is het dan ook als een dom geluk te beschouwen, wanneer je tegen een nest oploopt.

Maar na dien datum is de eizoekerstijd voorbij en dan krijgen ook de amateurs een kansje. ☒ Zoo zonder het te willen had ik mijn schreden naar den hoek van het Stekkenveld gericht. Onwillekeurig en zonder erg daal je de helling af en slenter je het sprookjesachtige berkenbosch in. Aan den rand bloeien de duinviooltjes in groote plakaten en kleuren de kale zandplekken met hun teere tint. Kleine kriegelbloempjes van de voorjaarsvroegeling trillen in den wind, bijen gaan dansend door de katjesweelde der kruipwilgen en in de bottende vogelkiers zingt een vroege lentegast. Gedachteloos luister je, maar als ik mij door de ligusterbulten wring, dringt het pas tot me door dat het een fitis, mijn eerste fitisliedje van dit jaar was. Boven de Caramelber groepen met hoog keelgeluid de zilvermeeuwen. Heerlijke klanken die weer associaties wakker roepen aan onvergetelijke uren van zwalken, dagen van ongebreideld zwerven door het ongerepte duingebied. Dan herinner je je weer die eerste tochten door dit oord, toen je in nevelige verten en achter blauw-wazige bosschen telkens weer nieuwe en onbekende heerlijkheden vond en je het terrein stap voor stap ontdekken ging.

☒ Misschien was het geluk mij gunstig, want er huizen hier in het stille duindal, verweg van de bewoonde wereld, al sinds jaren verschillende paren ransuilen en de tijd was er rijp voor. Want de ransuil is een van de vroegste vogels en vaak in Maart reeds is hun legsel voltallig, komt April in het land, dan zitten ze te broeden op de vier, vijf of zes witte, knikkerronde eieren, ergens in het schemerig duister van een dennenplantage, in een ouden, kromgewaaiden zee-pijn of in een dichten meidoorn. Meestal occupeeren ze een oud ekster- of duivennest, soms ook een oud kraaiennest, maar deze zijn hier niet talrijk, want de koddebeiers houden elk voorjaar een grondige opruiming onder de zwarte schelmen. ☒ Zoo nam ik den loop langs al die oude nesten van vorige jaren, bekeek ze serieus met den kijker. Het zijn altijd heel kleine en nietige dingetjes die je kunnen vertellen dat een

nest weer bewoond is: een licht gekleurd donsveertje in den takkenrand, een klein, krijtwit vlekje, een paar versche haarbollen onder het nest. En als je dan zeker weet dat deze teekenen ontbreken, gooi je voor alle zekerheid nog even een dennenkegeltje tegen het nest, want je kunt nooit weten. En vol spanning sla je de vuuruitwerking van een welgerichten worp gade; elke keer verwacht je een dikken, ronden uilenkop met de mysterieuze oogen over den rand te zien verschijnen. Maar de buit bleef mager. Slechts één nest was bewoond; een groot, hoog eksternest met een stevig dak, en bij mijn nadering zag ik net hoe de slimme rakker wegglipte. En als ik zoo den boom sta te monstereen, en het nest bekijk, zie ik hoog boven het bosch twee buizerden in wijde kringen overtrekken. Prachtig silhouetten hun machtige vliegfiguren tegen de blauwe lentelucht. Duidelijk zie ik het vleugelpatroon van bruin, grijs en wit en als ze langzaam rondkringend naar het Noorden koersend eindelijk uit het zicht verdwijnen, reizen mijn gedachten mee met die roofvogels; de Oostzee langs, naar hun broedgebied in Oost-Pruisen, de Kurische Nehrung, de sombere naaldhouthosschen van Finland . . . ☒ Een scherpe, harde kreet roept mij tot de werkelijkheid terug. Dat was een griel en meteen dring

ik door het berkenbosch, de richting uit vanwaar die vogelstem kwam. Dan voel ik dat er achter mij iets beweegt en als ik omzie, springt een ransuil met lichte, koddige sprongetjes door het warnet van een liguster-rimboe. Geen dor blad ritselt, geen takje kraakt daarbij en als de uil den rand van het ligusterboschje heeft bereikt, slaat hij de breede wicken uit en zeilt onhoorbaar door de dichte berkenkruinen en is dan spoedig aan het oog onttrokken. En als ik mij om-

draai en den bodem onder het dichtst van het ligusterboschje aan een nader onderzoek onderwerp, ontdek ik in een ondiep kuiltje drie witte eieren. Geen spoor van eenig nest, zelfs geen enkel donsveertje. ☒ Stil knijp ik uit, dwaal de vallei met de „stiefeltjes” in, speur daar een uurtje naar mijn grielen en keer dan voorzichtig terug naar het heiligdom van mijn ransuil. Voetje voor voetje kom ik nader. Al die ligusterboschjes lijken als twee druppels water op elkaar, maar ik heb de juiste plek goed in het geheugen. Toch duurt het nog geruimen tijd voordat ik uit die wriemeling van tintjes en toontjes, van schaduw- en lichtplekjes, van geel en bruin van het dorre blad, in die grot van grijs en gelig-groen mijn vogel herken. De oogen houdt hij gesloten, als wist hij dat die klare, oranje-gele kijkers direct zouden opvallen in deze omgeving. Stil zit hij gedrukt op den bodem, alleen de oorpluimpjes bewegen soms even. Langzaam draait die ernstige uilenkop mede als ik me beweeg. Elk veertje bootst bedriegelijk de directe omgeving na

en als je niet beter wist, zou je dat heele veerenpatroon voor een stuk vermolmd hout met wat dorre bladen kunnen verslijten. Dankbaar gestemd dat het toeval mij dezen middag naar dit gezegende oord bracht, verlaat ik het berkenbosch, klim de helling over, steek het Zwarte Veld dwars door en sla dan de richting in naar de Renbaan. Daar vertel ik aan „Oome Jan”, den koddebeier, dat ik op den grond in het Stekkenveld een ransuilennest vond. Dat kan ik thans met een gerust geweten doen, want mijn oude vriend

JONGE RANSUIL

Foto Bisseling
KOP VAN DEN OOR- OF
RANSUIL

RANSUIL HORSTEND OP DEN GROND OP EN BIJ HAAR JONGEN

is de jaren al lang te boven dat hij de uilen nog voor schadelijk ontuig hield. Allicht houdt hij een oogje in het zeil en zijn waakzaamheid kan het ransuilen-huishouden niet anders dan ten goede komen. Toch ontmoeten we, vooral bij jachtopzieners en koddebeiers, nog vaak veel vooroordeel, wanbegrip en kortzichtigheid die een scherp en juist inzicht vertroebelen. Hoe dikwijls bemerken we niet een vermeende, vooropgestelde schadelijkheid, die welhaast onuitroeibaar blijkt, wat heerscht er niet, vooral bij de buitenmensen en boerenbevolking, veel dom bijgeloof, waarvan nog vele vogelsoorten bij voortduring de dupe worden. Alle geleerden die den vogel alzijdig bestudeerd en geobserveerd hebben, zijn het er echter over eens, dat geen enkele vogelsoort als uitsluitend schadelijk beschouwd mag worden. Het nuttig en schadelijk optreden is in zoo'n hooge mate afhankelijk van tijd en plaats, dat elk geval weer op zich zelf bekeken dient te worden. We kunnen verschillende soorten aanwijzen die in een bepaalden tijd van het jaar stellig veel nuttig werk doen, terwijl ze ons op andere tijdstippen weer veel schade of last berokkenen. In de allermeeeste gevallen slaat de weegschaal echter over naar de zijde van tastbaar en aanwijsbaar nut. Dit is ook het geval met den ransuil. Deze uil voedt zich met dat voedsel dat in de grootste massa onder zijn bereik komt. En dit wordt in den regel gevormd door muizen. Het kan voorkomen dat de muizen zich plotseling krachtig ontwikkelen en plaatselijk in groot aantal gaan optreden. We zouden die schommelingen in den muizenstand kunnen uitdrukken in een curve en deze zou een grafiek met vele up en downs vertoonen met opvallende toppen. Nu komen de uilen, de ransuilen vooral, in mindere mate ook de velduilen en de kerkuilen, er aan te pas. Zij eten als het ware de toppen van de curve af: de muizen plaag wordt bedwongen. De roofvogels in het algemeen zijn te beschouwen als de mobiele reddingsbrigade, steeds paraat en snel verplaatsbaar en het is verheugend dat in vele streken al een mildere houding wordt aangenomen ten aanzien van het vroeger zo fel vervolgde roofgespuis, waardoor tal van belangwekkende soorten zoogoed als uitgeroeid werden. Door het bestudeeren van de onverteerbare etensresten, die in den vorm van z.g.n. braakballen worden uitgebraakt, krijgt men een indruk van den aard van het voedsel. En als we nu de „uilenballen” van den ransuil eens nader de loupe nemen, zullen we kunnen constateeren dat het voedsel voor een zeer belangrijk deel bestaat uit muizen. Het is zelfs mogelijk uit deze botjes en beentjes, veertjes, snaveltjes en andere onverteerbare deelen de verschillende prooidieren precies te determineeren. Die kleine knaagdieren zijn te herkennen aan de kaken, vooral aan de kiezen en de tanden. Door het „braakballen”-onderzoek van Dr. N. Tinbergen en zijn helpers weten we nu uit verschillende deelen van het land, waaruit het voedsel van den ransuil bestaat. En steeds zijn muizenresten overheer-

schend, gedurende den winter bestaat het voedsel vaak voor 90 % uit muizen. Mochten we Dr. Tinbergen willen steunen bij zijn interessant onderzoek, dan kunnen we niet beter doen, dan hem de gevonden „braakballen” toe te zenden, met vermelding van juiste vindplaats en datum. Maar we dienen dan wel zekerheid te hebben dat het gezonden materiaal afkomstig is van den ransuil. In den broedtijd is dat gemakkelijk genoeg, want de ballen die onder een bezet nest gevonden worden, zijn stellig afkomstig van den broedenden vogel. In den winter kunnen we de ballen verzamelen onder bepaalde „roestboomen”, waar de ransuil bij voorkeur zit, soms tientallen bij elkaar. Let daar eens op en stuur dan Uw vondsten aan Dr. N. Tinbergen, Bentickstraat 146, Den Haag. Daarmede kunt U hem een groot plezier doen en tevens bewijst ge er de wetenschap die zich bezighoudt met „braakbalanalyse” een dienst mede.

RONDON DE „PRIMAVERA” 1933

(Slot van bladz. 213)

UIT den aard der zaak zal het groote publiek van de algemeen bekende bolgewassen weinig aantreffen. Hyacinthen bijvoorbeeld zijn in het eind van April uitgebloeid. Toch zal men veel, zij 't ook minder populaire, bolgewassen kunnen vinden op de Primavera. ☼ O, het belooft prachtig te worden! Wij zagen te Haarlem — de door de Stichting „Primavera” georganiseerde excursie der tuinbouwers op 27 April had ook deze kweekerij op haar programma staan — prachtige Astilbes vol donzen pluimen, die ongetwijfeld op den openingsdag der tentoonstelling wel in volle glorie zullen prijken. Wij zagen — het bestek van dit artikel veroorlooft ons niet dieper op de dingen in te gaan — Lelies, vooral de mooie witte *L. regale*, met de heerlijke smetteloos-witte bloemen aan den forschen stengel;

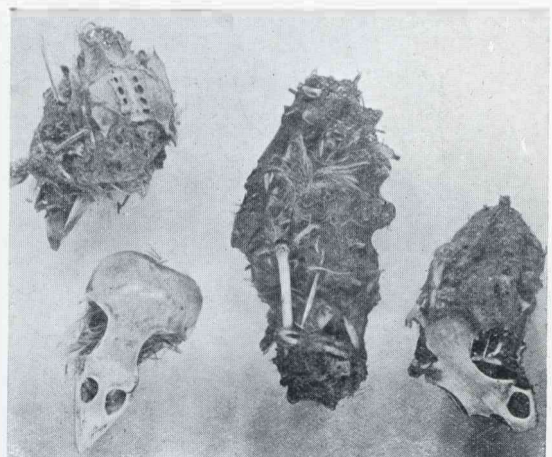

Foto Bisseling

BRAAKBALLEN VAN DEN RANSUIL, WAARIN VOGELRESTEN TE HERKENNEN ZIJN

WIJ HERPLAATSEN HIER EEN AFBEELDING VAN DE EERSTE PRIMAVERA IN 1931, TEN EINDE DEN LEZER, DIE EEN OPWEKKING NOODIG MOCHT HEBBEN OM DE PRIMAVERA TE BEZOEKEN, EEN IDEE TE GEVEN VAN DE BLOEMENWEEDELDE, DIE HEM DAAR OOK THANS WEER WACHT

een „bolgewas” dus, zij 't ook geen Hyacinth. Ook *Lilium umbellatum* (zie foto) zal er te zien zijn, met de fiere oranje-bruine bloemen, in een scherm bovenaan den stengel geplaatst. — Aalsmeer zendt *Cineraria* en *Calceolaria*, waarvan vooral de *multiflora nana*-rassen opvallen door hun geweldigen bloemenrijkdom. ☞ Plaatsgebrek verhindert ons, u meer te vertellen over wat we zagen en ongetwijfeld nog zien zullen, wanneer op 5 Mei — nu, terwijl deze regelen geschreven worden, nog a.s. — de Primavera te Rotterdam geopend zal worden. Zeker is het, dat de tentoonstelling iets belooft te worden, dat onzen kweekers alle eer zal aandoen. En het lijkt ons wel bijna zeker, dat een

overweldigend bezoek, ook in deze slechte tijden, ja juist nu, hun het bewijs zal leveren dat wij Hollanders hart hebben voor bloemeteelt en tuinbouw van vaderlandschen bodem.

L. S.

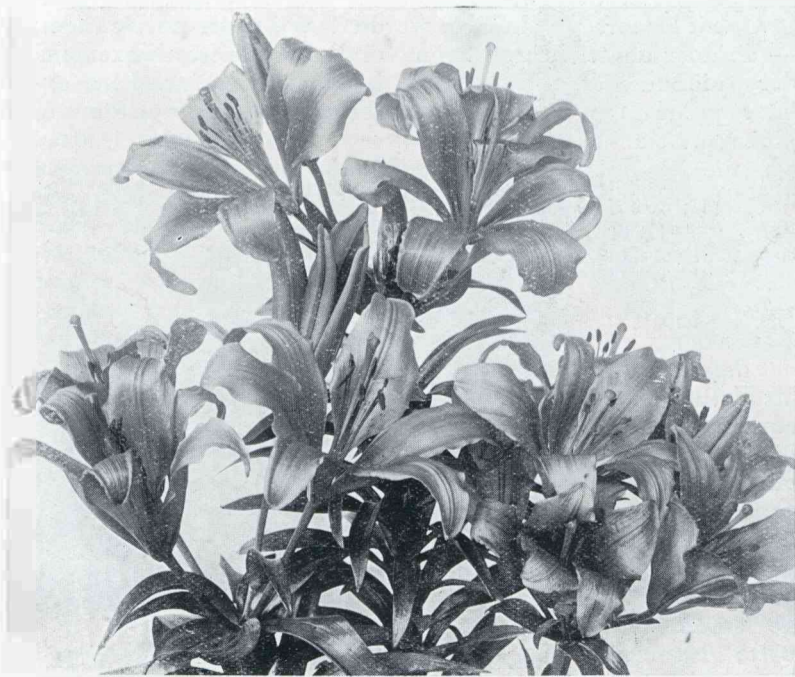

Foto v. Tubergen

LILIUM UMBELLATUM

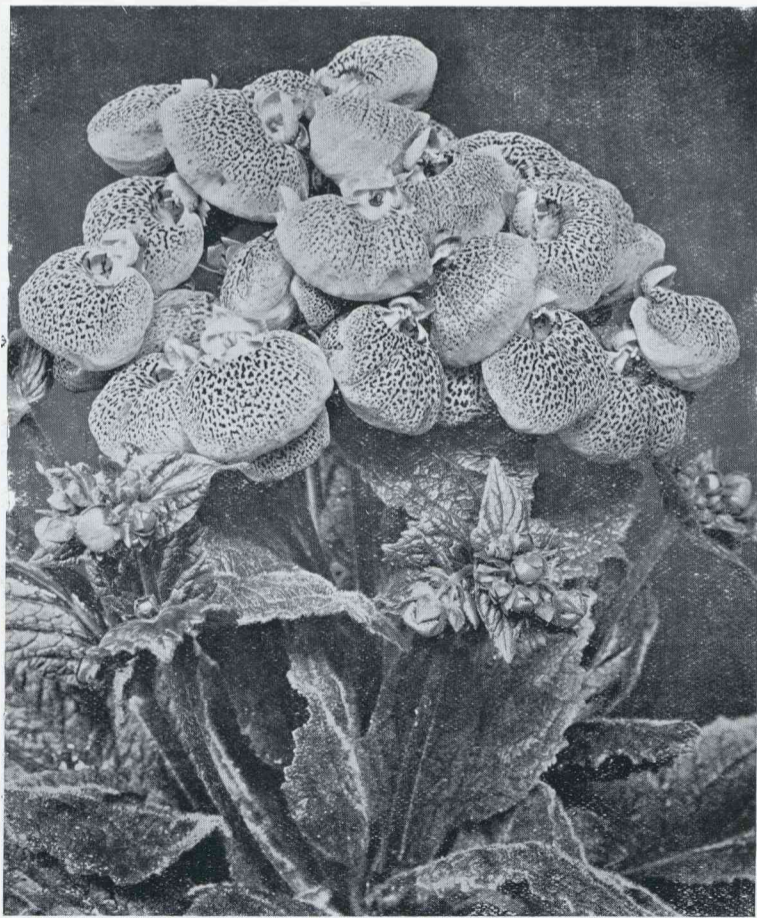

Foto v. Tubergen

CALCEOLARIA MULTIFLORA NANA